І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 130. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 9-го ЛИПНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 9, 1959 No. 130. VOL. LXVI.

ПРЕЗИДЕНТ ВІДКИНУВ БУДІВЕЛЬНИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРИЙНЯТИЙ КОНГРЕСОМ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер поклав своє вето проти будівельного законопроєкту, прийнятого в останніх тижнях червня ц. р. Палатою Репрезентантів і Сенатом. Відсилаючи цей законопроєкт назад до Сенату, Президент схарактеризував його в супровідній листі, як марнотратний, надмірний, інфляційний і недостатній. Марнотратним (екстраваґантним) назвав през. Айзенгавер прийнятий демократичною більшістю в Конґресі законопроєкт тому, що він уповажнює уряд до цілком непотрібних видатків, збільшуючи їх до 2,200,000,000 дол., замість запропонованих урядом 810 мільйонів. Зокрема, неприйнятною вважає през. Айзенгавер пропозицію Конґресу видаткувати на протязі двох років 900 мільйонів долярів на саму тільки віднову і вичищення міст. Інфляційним є будівельний законопроєкт тому, бо його реалізація приведе тільки до „висушення" джерел довгореченцевих кредитів, що причиниться до дальшого поглиблення інфляції і принесе більше шкоди ,як користи. Дальшим недоліком конґресового будівельного законопроєкту є те, що він, включаючи в будівельну програму головним чином федеральні фонди, зменшить приватну ініціятиву і виключить здебільша теж приватне інвестування грошей у цій ділянці. Крім того, постанови цього законопроєкту зредаґовані так, що вони будуть обмежувати, а не підтримувати і поширювати ділильність Федеральної Будівельної Адміністрації. Наприкінці у своєму зверненні до Конґресу Президент ствердив, що переданий йому до підпису законопроєкт є дискримінаційний, бо він фаворизує надалі тільки декілька великих міст і не дає можливости меншим містам користати з федеральної допомоги. З'ясувавши всі ці причини відкинення законопроєкту Президент запропонував Конґресові продовжити дійсність дотеперішніх будівельних законів, зокрема програми Федеральної Будівельної Адміністрації, реченець якої минає дня 30 вересня ц. р. Вето през. Айзенгавера проти будівельного законопроєкту викликало досить поважне невдоволення в демократичних колах Конґресу. Демократичний провідник в Сенаті сен. Линдон Б. Джансон назвав рішення през. Айзенгавера сторонничим і подиктованим політичними оглядами, але не виявив, як практично зареаґує демократична більшість в Конґресі на Президентове вето. В політичних колах сподіваються ,що Конґрес візьме в деякій мірі до уваги вимоги уряду, або ж відмовиться взагалі ухвалювати новий законопроєкт і продовжить тільки дійсність дотеперішніх будівельних законів.

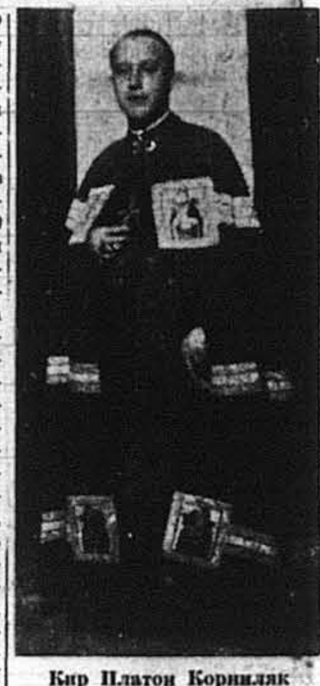
Сенат зменшив допомогу закордонові на 383 мільйони долярів

Вашингтон. — 7-го липня Сенат зменшив військову допомогу закордонові на 383,500,000 долярів. За те зменшення головним чином голосували демократичні сенатори, які хочуть показати Президентові, що він несправедливо оскаржує демократичну більшість в Конґресі в тому, що вона витрачає федеральні гроші на непотрібні справи. До зменшення суми на військову допомогу причинились ще такі чинники: (1) Сенат взагалі є проти військової допомоги закордонним державам; (2) сенатори були невдоволені з того, що Айзенгавер поставив вето проти будівельного законопроєкту; (3) прихильники урядової пропозиції замало енерґійно обороняли цей законопроєкт. Уряд твердить, що справа висоти бюджету буде проблемою під час найближчих виборів, і демократи хочуть задемонструвати перед виборцями, що вони також можуть зменшувати федеральні видатки.

Директор бюджету Стенс радить поборювати інфляцію зменшенням федерального бюджету

Вашингтон. — Директор бюджету Моріс Г. Стенс заявив, що першим кроком проти інфляції повинен бути збалянсований федеральний бюджет. Це повинно зрозуміти населення ЗДА і має допомагати урядові зменшити так федеральні видатки, щоб в найближчому 1960 фінансовому році не було дефіциту. Стенс сказав, що аж три четверті з 77-більйонового бюджету призначені на оборону країни і на сплату боргів за попередні війни. Та крім цих 59 більйонів залишаються ще 18 більйонів на домашні видатки, з яких можна дещо заощадити, як наприклад, із фармерської програми, із будівельного законопроєкту та з видатків, які федеральний уряд видає в допомогу стейтам і окремим містам. „Федеральний бюджет, казав Стенс, це ваш бюджет, і публічна опінія може змінити його висоту". Коли бюджет в 1960 році буде менший — то це буде запорукою, що і пізніші бюджети можуть бути зменшені.

У ФИЛАДЕЛФІЇ ВІДБУЛИСЬ ВРОЧИСТІ СВЯЧЕННЯ КИР ПЛАТОНА КОРНИЛЯКА, АПОСТОЛЬСЬКОГО ЕКЗАРХА ДЛЯ УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ В НІМЕЧЧИНІ

Кир Платон Корниляк

Филаделфія. — Минулого вівтірка, 7-го липня, тут у катедральному храмі Непорочного Зачаття відбулась церемонія врочистого висвячення єпископа-номіната Кир Платона Корниляка, апостольського екзарха для українців католиків в Німеччині. Врочистість почалася о год. 5:30 пополудні торжественним входом до катедри 120 священиків, монсіньйорів і єпископів під проводом митрополита Кир Константина Богачевського, як святителя, та стемфордського екзарха Кир Амвросія Сенишина і филаделфійського єпископа-помічника Кир Шмондюка, як співсвятителів. Цим торжественним походом введено Єпископа Номіната. В торжестві, крім згаданих, взяли участь Митрополит Канади Кир Максим Германюк, Єпископ Торонта Кир Ісидор Борецький, Єпископ Питсбурзької діяцезії Кир Микола Елько і Єпископ-помічник цієї ж діяцезії Кир Степан Коціско та 7 єпископів латинського обряду, в тому один аж із Тексасу, Архимандрит оо. Василіян із Риму Впр. о. Миськів, бувший протоіґумен оо. Василіян о. М. Когут та чисельні священики і монахи. Катедра була переповнена вірними. Висвячення відбувалося під час Архиєрейської Служби Божої, що її відправив Митрополит Константин в сослуженні чисельного духовенства та під час якої співав хор під дириґентурою п. Лупаня. Проповіді виголосили: українською мовою Кир Максим Германюк і англійською Єпископ-помічник Степан Коціско. Папські декрети про номінацію відчитав латинською мовою о. д-р Поспішіль, українською мовою — о. Іван Лебедович, а англійською — о. монсіньйор Степан Тиханський. В декретах, мабуть вперше, в оригіналі вжито для Української Католицької Церкви назви "Ruthenorum or Ucrainorum". В обряді консекрації як архидиякон, що представив Єпископа Номіната Святителеві Митрополитові Константинові був о. канонік Роман Лободич. Після консекрації Архиєрейську Літургію разом із Кир Константином відправляв і Кир Платон. Після того в готелі Benjamin Franklin відбулося прийняття-бенкет, в якому взяло участь коло 700 осіб. Під час бенкету промовляли Кир Константин, Кир Максим, Кир Иосиф, монсіньйор Нюн від кардинала филаделфійського О'Гари, о. декан Трешневський і від світських д-р Антін Княжинський. Накінці промовляв новописвячений Єпископ Кир Платон. Привітальні телеграми від трьох сенаторів, губернатора Пенсилвенії, голови міської ради в Филаделфії, Гаролда Стассена відчитав д-р Ем. Гарасим. Тостмайстром був о. монсіньйор Ст. Тиханський. Новий Єпископ є уродженцем Буковини, 9 років студіював в Римі, де здобув докторати богословія і філософії; від 1948 року живе у ЗДА, де був канцлером филаделфійської митрополії. Володіє 8-ма мовами. Від Українського Народного Союзу на цих торжествах були присутні головний предсідник Дмитро Галичин, голова Контрольної Комісії д-р В. Ґалан і організатор мґр. І. Скочиляс.

У ФИЛАДЕЛФІЇ ВІДБУВСЯ ЧЕТВЕРТИЙ КОНҐРЕС СУСТА

Филаделфія. — В днях 3 до 4-го липня ц. р., в авдиторії місцевого Ля Сал Каледжу відбувся Четвертий Конґрес Союзу Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА), що його досі очолювала Управа під проводом студ. Зенона Кравця. Після відкриття Конґресу, вибору почесної президії і зложення та відчитання привітів інавґураційну доповідь виголосив президент Ля Сал Каледжу д-р Д. Берціси, який говорив про конечність допомоги Заходу в боротьбі народів Сходу Европи із загрозою московсько - комуністичного імперіялізму. Конґресом проводила ділова президія в складі Степан Хемич, як предсідник, д-р Антін Шутка, та В. Прибила, як його заступники та Зеновія Кохановська й Ірина Стецьків, як секретарі. В рамцях Конґресу були виголошені доповіді д-ра Богдана Романенчука про сучасне становище українського студентства та про стан української науки у вільному світі і в Україні, як теж доповідь студ. Константина Савчука про майбутні завдання українського студентства у ЗДА. Запроєктовані для Конґресу доповіді зв'язані з Мазепинськими Роковинами не відбулися і їх відкладено до пізнішого часу. У висліді Конґресу принято ряд резолюцій, що будуть опубліковані в пресі, та обрано нову Управу СУСТА.

● Президент Франції генерал Шарль де Ґоль прилетів на Мадаґаскар на відкриття четвертої сесії т. зв. Екзекутивної Комісії Французької Спільноти. Після того він відвідав острови на Індійському океані, що ще належать до Французької Спільноти.

Совєтська піхота і парашутисти вислані до боротьби проти українських повстанців в Карпатах

Минулого вівтірка, 7-го липня ввечорі, американські радіовисильні, а в середу, 8-го липня, велика частина американської преси, включно з великим нюйоркським щоденником „Геральд Трибюн", принесли на одному з перших місць вістку міжнародної аґенції з Відня про закросну на широку скалю боротьбу українських повстанців в Карпатах проти совєтського режиму, що заставило Москву вислати проти цих українських партизанів з'єднання піхоти і парашутистів. Вістка, що її з відкликом на аґенцію УПІ подав щоденник „Геральд Трібюн" на другій сторінці в числі з 8-го липня в дослівному українському перекладі звучить:

„Совєтська піхота і парашутисти в Чехословаччині почали під маскою прикордонних маневрів закросну на широку скалю акцію проти українських антикомуністичних партизанів в неприступних горах України і Словаччини, — повідомлено тут (у Відні) сьогодні з достовірних джерел. Повідомлення покриваються з одержаними в Лондоні інформаціями про те, що чехословацькі власті вживають безпідставних виправдань на те, щоб не допустити західніх дипломатів до подорожування до Словаччини, східньої частини країни, яка межує з районом совєтської Карпатської України. Неофіційні пресові повідомлення в европейських столицях впродовж останніх кількох тижнів інформували про заворушення в тому районі. З інформаційних джерел у Відні подається повідомлення із східньої Словаччини про те, що російські війська почали маневри 29-го червня в околиці Лавочного і (в цитованому щоденнику названо другу місцевість як „Чутсенд", мабуть Хуст). Загально вважається, що комуністи намагаються замаскувати рухи своїх військ, висланих до боротьби проти українських повстанців, що вже від десятиріч, як відомо, борються проти комуністичної влади. Повідомляється, що совєтські війська зондують гори в намаганні викурити з них антикомуністичне підпілля. Офіціяльна українська (совєтська) преса, в повідомленнях признала, що п'ять заарештованих українців обвинувачувано в „змові проти совєтської держави". Після суду ,що тривав один місяць, обвинувачених засуджено на смерть і розстріляно. Подібна поліційна акція совєтських військ проти українських повстанців відбулась також приблизно один рік тому" — закінчує своє повідомлення „Геральд Трибюн".

Між Мадярщиною і ЗДА знову загострились взаємини

Будапешт. — Комуно - мадярський уряд обмежив свободу рухів членів американської амбасади до 40 км. (25 миль) у промірі від центру Будапешту. За єдину причину подано „мотиви публічної безпеки", але насправді річ іде — за коментарями західньої преси — про пімсту за становище американських делеґатів на конференції Міжнародної Організації Праці в Женеві, куди не допущено комуно-мадярських делеґатів, внаслідку чого з тієї конференції виступили також совєтські й інші сателітні делеґації. Від часу здавлення мадярської революції між ЗДА й комуністичним режимом Мадярщини існують дуже напружені відносини. Американською амбасадою в Будапешті керує тільки шарже д'аффер. Уряд ЗДА не відповів на залицянки комуно - мадярського режиму щодо поправи взаємин. Коли тільки розпорядок про обмеження свободи рухів американських дипломатів на Мадярщині дійшов офіційним шляхом до державного департаменту у Вашинґтоні, уряд ЗДА негайно перевів відплатні заходи супроти членів комуно - мадярської амбасади у Вашинґтоні та в Об'єднаних Націй в Ню Йорку, заборонивши їм виїздити з тих двох міст далі як на 25 миль.

В НАЙБЛИЖЧУ СУБОТУ — СПРАВЖНІЙ „МІЖНАРОДНИЙ" КОНЦЕРТ НА СОЮЗІВЦІ

Олександер Бережний виконує еспанський танок

Союзівка, Керґонксон. — В найближчу суботу, 11-го липня, на цій оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах відбудеться справжній міжнародний концерт, з уваги як на його міжнародну програму, так і на міжнародну славу її виконавців. У програмі концерту виступить вперше на Союзівці одна з видатніших українських солісток-артисток, п-ні Наталія Андрусів з Филаделфії, що виконає оригінальну програму пісень в українській, англійській, італійській, французькій, та німецькій мовах, виступаючи в різних народних костюмах. Пісні виконуватиме п-ні Андрусів в супроводі музичного тріа: фортепіяну, скрипки і челя. Між іншим, з тією самою програмою виступить артистка два тижні пізніше, 26-го липня, в одному з найкращих курортних готелів на східньому побережжі, в готелі „Фландерс" в Атлантик Сіті.

У програмі того самого концерту на Союзівці в найближчу суботу виступить вперше перед українською публікою молодий, талановитий майстер еспанських танків, Олександер Бережний, що тільки пів року тому приїхав до цієї країни з Еспанії і за той короткий час потрапив зорганізувати власний ансамбль еспанських танків (Бережний енд гіз спеніш шов), що з найбільшим успіхом виступає перед американською публікою. О. Бережний вже від 14-го року життя присвятився танковому мистецтву та виступав в найкращих клюбах Мадриду, Барселони і Валенсії, як також у Франції, Бельгії, Голляндії, Німеччині і Швайцарії, і рівнож у французькій та еспанській частинах Африки. Його інтерпретація еспанського танку „Кумпарсіти" здобула йому перше місце на великому конкурсі танцюристів у Мадриді.

Виступи цих двох артистів, п-ні Наталії Андрусів і п. Олександра Бережного, на Союзівці в найближчу суботу буде таким чином одною з кращих і найбільш ориґінальних культурно-розвагових імпрез сезону. Концерт відбудеться в год. 8-ій ввечорі, після вечері.

ЗДА ЗАЖАДАЮТЬ ВІД СССР ОСТАТОЧНОГО З'ЯСУВАННЯ СТАНОВИЩА В СПРАВІ БЕРЛІНУ

Вашингтон. — Державний секретар Кристиян Гертер зажадає зараз після відновлення Женевської конференції міністрів закордонних справ, щоб Совєти остаточно з'ясували свої позиції в справі Німеччини і Берліну. Неясність існує з уваги на деякі розбіжності між заявами совєтського прем'єра Нікіти Хрущова та його підвладного міністра закордонних справ Андрея Ґромика. Нікіта Хрущов заявив 19 червня ц. р. ультимативним тоном, що після року, чи найвище 18-х місяців західні права в Берліні „автоматично" закінчаться і що західній Берлін мусить бути звільнений від західніх військ. Він заявив теж, що Совєтський Союз — із згодою Заходу або без тієї згоди — підпише мировий договір з Східньою Німеччиною, якщо тільки всенімецька комісія, зложена з представників Західньої Німеччини і Східньої Німеччини на базі „паритету" (як цього вимагають комуністи), не дійде до порозуміння щодо способів з'єдинення Німеччини. Захід уважає, що таке ставлення справи Хрущова, з одночасними погрозами, що кожна спроба переламати нову бльокаду Берліну стрінеться з збройним спротивом збоку комуністів, — це ультимат, який не може становити бази для переговорів. Тим часом Ґромико в своїй заяві 28 червня ц. р. заперечив, наче б СССР оперував ультиматумами та наче б Совєти квестіонували західні права в Берліні. Правда, це заперечення не було ще позитивним ствердженням, що Совєти визнають західні права в Берліні та що вони не переводитимуть ніякої односторонньої акції для перекреслення цих західніх прав. Саме такої позитивної заяви буде домагатись державний секретар Гертер від Ґромика після відновлення Женевської конференції. Вона буде продовжуватись від понеділка 13 липня ц. р. В найближчу суботу 11 липня державний секретар вже відлетить до Женеви. Він вернувся вже з короткого відпочинку в своєму літньому домі у стейті Мессачузетс та переводить наради в державному департаменті над дальшою тактикою в Женеві. В неділю відлетить з Лондону англійський міністер закордонних справ Селвин Ллойд, при чому цим разом його найближчим дорадником буде англійський амбасадор у Москві Патрік Рейлі, який до цього часу не брав участи в Женевських нарадах. Французький міністер Кув де Мурвіль перебуває ще з генералом де Ґоллем в африканських посілостях, але він також прибуде вчас до Женеви. Перервання Женевської конференції на минулих два тижні мало послужити для „відпруження". В міжчасі не сталось нічого, що в найменшій мірі помогло б добути проблему Берліну з сліпого кута, бо Совєти ні на крок не поступились з свого становища. Все ж, англійці ніби вірять, що західні і большевицькі позиції в ході дальших нарад настільки „наближаться", що можна буде скликати конференцію „на вершинах" із шансами успіху.

Японія зволікає з ратифікацією нового договору з Америкою

Токіо. Японський уряд прем'єра Нобосуке Кіші і його Ліберально - демократична партія рішили відкласти предложення парляментові переріреного японсько - американського договору приязни аж до січня, коли парлямент зійдеться на свою звичайну сесію. Хоча уряд не оприлюднив причини свого рішення, проте загально вважають, що він зробив це в надії, що до того часу Найвищий Суд Японії змінить присуд окружного суду в Токіо, що стаціонування американ. збройних сил в Японії суперечить її конституції. Соціялістична і комуністична опозиція використовують цю постанову суду для кампанії проти прозахіднього уряду та проти нового союзницького договору з ЗДА. Насичені комуністами робітничі спілки заповіли на 25-го липня протестаційні збори в усіх більших містах з вістрям проти уряду Кіші та союзу з Америкою.

Президент Індонезії заперечує, наче б хотів стати диктатором

Якарта. — Президент Індонезії Сукарно заявив, що уневажнення ним конституції з 1950 року та повернення до конституції з 1945 року — це не є змагання до персональної диктатури. Він запевнив журналістів, що в усіх важливих державних справах він матиме дорадників. Формально, він має покликати в найближчому часі передбачену в конституції з 1945 року Народну дорадчу палату, яка охоплює і парлямент та репрезентантів різних станів і війська, але має обов'язок сходитися тільки раз на 5 років. Сукарно відбув пресову конференцію після того, як прем'єр Дюанда зголосив свою димісію. Сукарно має в найближчих днях покликати до життя новий уряд при чому становище прем'єра і президента буде об'єднане. За коментарями західньої преси, в нинішній ситуації Індонезії менше важливий є формальний устрій країни, а більше — катастрофальний стан країни і те, чи Сукарно зуміє використати свої фактично диктаторські права для переведення санації крайових фінансів і господарки.

В АМЕРИЦІ

● **Республіканський сенатор** із Ню Йорку Джекоб К. Джевітс заявив, що він буде підтримувати як кандидата на президента в 1960 році не віцепрезидента Ричарда М. Ніксона, а губернатора Нелсона А. Рокефеллера. Сен. Джевітс сказав, що він є за Рокефеллера тому, що губернатор походить із нюйоркського стейту. Сен. Джевітс ще не знає, чи буде Рокефеллер кандидувати на президента в найближчому році.

● **Власник фірми,** яка випродукувала килим 2,300 стіп завбільшки, яким перейшла англійська королева Єлисавета II на міжнародній виставці в Шикаґо, вирішив порізати його на 100-стопові частини і продавати, як пам'ятку, по 10,000 долярів. Прибуток із цього продажу призначив він для шпиталів і на наукові досліди.

● **Японське Товариство в Токіо** рішило цієї осени подарувати Ню Йоркові тисячі вишневих дерев, які вже найближчої весни цвістимуть на вулиці Ріверсайд Драйв, а також в Центральному парку. Японські вишні є вже в Ню Йорку в Бруклинському ботанічному городі й на Бронксі.

● **6-го липня Джеймс С. Гаґерті,** пресовий секретар Білого Дому, повернувся до праці, хоч ще не зовсім видужав після недавно перебутої операції сліпої кишки.

● **35-річному фармерському робітникові Натанові Б. Міллерові** з Савтпорту, Північна Каролайна, народила жінка трійнята. Він журився, чи зможе утримувати їх, маючи всього лише 25 долярів платні на тиждень. Але коли йому телефоном запропонували 150,000 долярів за те, щоб віддав своїх дітей, він образився і навіть не поцікавився, хто це пропонує такі великі гроші. Його 35-річна жінка погодилася зі своїм чоловіком у цій справі.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Археологія України в політиці** — на таку тему говоритимме відомий український археолог - дослідник д-р Ярослав Пастернак. В доповіді буде з'ясована вага археологічних наук для історії і самобутности нації і насвітлена сучасна політика московського режиму в ділянці археологічних наук в СССР у відношенні до України. Доповідь відбудеться заходом Об'єднання Українських Педагогів в п'ятницю дня 10-го липня в залі УНДому при 191 Ліпінкат у Торонті

● **Пластунство Дітройтської Пластової Станиці** святкуватиме дня 12 липня ц. р. урочисто десятиріччя своєї Станиці. У програму свята яке відбудеться на пластовій оселі „Зелений Яр" на Діброві, входитимуть виступи пластунів і пластунок дітройтських пластових кошів, промови голови Крайової Пластової Старшини ЗДА д-ра Ярослава Падоха і голови Станичної Старшини Вас. Колодчина і пластова ватра. В рямцях цих святкувань відбудеться теж посвячення пластової оселі „Зелений Яр" на Діброві.

● **Лідія Банах,** яка працює в галузі суспільної служби при Міжнароднім Інституті в Мілвокі, Вискон., запрошена університетом в Порто Ріко на час п'яти тижнів до Сан Хуан на студії тамошньої суспільної праці, виїхала туда дня 21-го червня 1959 р. Панна Банах поза професійною працею вивчає еспанську мову і студіює суспільні науки на університеті Висконсин для одержання степеня маґістра. Вона є членом 292 Відділу УНСоюзу і членом Союзу Українок Америки.

У СВІТІ

● **Амбасадор ЗДА у Москві Левеллин Томпсон** — жалівся в телевізійній промові, яку большевики дозволили йому виголосити 4-го липня ц. р., що „культурна виміна" між ЗДА і Совєтами покищо не причиняється до „кращого взаємного зрозуміння" та вигладження політичних розбіжностей. Томпсон нарікав, що коли минулого року по СССР подорожувало понад 5,000 американських туристів, а цього року ця цифра подвоїться, то з СССР до Америки прибуло ледве 100 туристів, без урядових функцій.

● **Бельгійський князь** 25-річний Альберт із своєю 21-річною дружиною княжною Паолею, відбуваючи пошлюбну подорож, прибули на еспанський острів Пальма. Столиця Бельгії Брюссель переживала в минулий четвер велике хвилювання у зв'язку з подвійним — цивільним і церковним — вінчанням князя, що є наступником бельгійського престолу і стане її королем, якщо король Бодуен залишиться старим парубком. Бельгійський парлямент спішним порядком прийняв закон про призначення княжій парі річної платні рівновартости $70,000.

● **В Італії** вже чотири тижні триває страйк моряків пасажирської і торговельної морської фльоти. Коло 100 італійських кораблів спаралізовані в італійських та чужинецьких портах. Першим кораблем, що виламався з-під страйку, був вантажний корабель „Альґіда", який минулої суботи виплив із Венеції з вантажем бананів до Африки. Водночас італійський корабель „Асканія" відплив із 1,128 пасажирами з Монтреалю в Канаді до Франції. Страйкуючі італійські моряки та портові робітники заробляють пересічно по $100 на місяць і жадають 30% підвишки. Їм уже дають 20%-ву підвишку.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник ukrainian daily

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕД КОНГРЕСОМ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

З кінцем цього тижня „в днях від 9 до 12-го липня, відбудеться у Вінніпеґу, столиці Канадійської України, шостий з черги Конгрес Українців Канади, який має всі вигляди на те, щоб записатися в історії, як одна з найважливіших українських подій на американському континенті. Не тільки українці у світовому розсіянні сущі, але й їхні брати на рідній, не своїй землі, як і їхні приятелі та вороги напевно з увагою слідкуватимуть за перебігом цього великого зібрання.

Очевидно, що Конгрес Українців Канади — це в першу чергу справа тих громадян і мешканців сусідньої, дружної Канади, які самі чи їхні батьки походять з України. Вони мають свої потреби, свої ближчі й дальші цілі, свої оправдані амбіції. А проте, навіть ті справи, що їх можна б уважати чисто їхніми, живо інтересують весь український загал і можуть мати великий, а в поодиноких випадках рішальний вплив на розвиток українських спільнот в інших вільних країнах, та на скріплення надій українців на рідній землі. Для прикладу, навести б тільки факт, що в цьому Конгресі візьмуть активну участь вже всі канадійсько-українські угрупування, до яких, очевидно, не можна зараховувати тієї організації, провід якої задивлений на Москву.

З внутрішніх канадійсько-українських справ на порядку нарад Конгресу стоїть справа зміни статуту Комітету Українців Канади, центральної канадійсько-української репрезентації. До цієї категорії справ належить також створення Шевченківської Української Фундації в Канаді і вибір Крайового Шевченківського Комітету, що має зайнятися справою побудови пам'ятника Тарасові Шевченкові перед парляментом Манітоби у Вінніпеґу в сторіччя смерти Поета, яке припадає на 1961 рік.

На окрему і найширшу увагу заслуговують також заповіджені виступи прем'єра Діфенбекера та лідера опозиції Пірсона. У цьому відношенні наші канадійські брати далеко випередили нас у ЗДА. І хоч на це можуть бути свої причини, що лежать головно у пропорційному відношенні громадян українського роду до загальної кількости населення Канади, це ні в чому не змінює заслуг і питомої вартости канадійських українців, бо ж відомо, що ніхто не рахувався б із стадом баранів, хоч і яке велике воно було б.

Уже з тих міркувань, як і з міркувань ідейности, внутрішньої зорганізованости та активности канадійських українців, їм належиться також і більша роля та більша відповідальність у тому „що можна б назвати загальним ставленням української визвольної справи. Українці в Канаді можуть не дорівнювати українцям в ЗДА своєю — сказімо — "сумаричною заможністю та своїми фінансовими спроможностями, але вони перевищують нас своїми впливами в країні та своїм загальним потенціялом. Добре і правильно оцінив це Український Народний Союз, який рішив відкрити в Торонті свою Канадійську Канцелярію і взагалі приділити українцям в Канаді куди більшу увагу, ніж її приділювано досі. Нічого дивного, що в таких обставинах одним із гостей на Конгресі, де УНСоюз буде заступлений своїм канадійським представником, буде і головний предсідник УНСоюзу Д. Галичин.

На жаль, питомої ваги українців в Канаді не цілком доцінюється і не в повній мірі береться під увагу в багатьох наших політичних акціях — із виразною шкодою для цих акцій. Це тим більше, що саме канадійські українці розпоряджають найбільшою кількістю народжених у Канаді кваліфікованих ідейних і свідомих сил.

Репрезентант українців Канади свого часу відіграв справді історичну ролю посередника в першій, опісля знівеченій, але початково цілком успішній спробі консолідації українців у вільному світі для однієї великої мети — допомоги у визвольних змаганнях їх батьківщини. З поінформованих джерел довідуємось, що одною з проблем, які будуть заторкнені на Конгресі, буде й видвигнена після другої світової війни на форумі Пан-Американської Української Конференції, а опісля у відповідній формі видвигнена знову на інших форумах справа Світового Конгресу Вільних Українців, що — на нашу скромну думку — міг би у відповідних обставинах і при належній підготові та переведенні стати направду історичною українською подією, як у внутрішньому, так і в зовнішньому аспекті.

Чи і наскільки Шостий Конгрес Українців Канади зуміє вив'язатися з усіх згаданих і багатьох незгаданих завдань, покаже його кінцевий вислід. Учасники і провідники Конгресу в одному повинні бути певні: їхні наради супроводитимуть направду найкращі побажання всіх українців в світі, зокрема їхніх найближчих братів-сусідів із ЗДА.

КОМУНІСТИЧНА ОТРУТА — ЗА ОДНОГО ДОЛЯРА

У центрі Ню Йорку, на одній з найбільш імпозантних будівель — на новозбудованому Колізеї — майорить червоний совєтський прапор з серпом і молотом. Тут відбувається совєтська виставка. Сьогодні тут же, в Ню Йорку, в ґігантському спеціально для цого пристосованому Медісон Сквер Ґардені розпочався фестиваль совєтської музики і мистецтва. Все це — в порядку „культурної виміни" — отієї самої виміни, що аж так нагадує ярмаркову гру в „червоне-біле", при якій циган, що крутить свій нехитрий апарат, обов'язково виграє.

На трьох поверхах Колізею американський відвідувач за одного доляра має можливість оглянути „бурхливі успіхи совєтської науки, технології і культури". Направду, видовище імпозантне. 40.000 експонатів густо виповнюють стенди і стеляжі. Гостроносі ракети-„спутники" вилискують своїми нікльовими боками. Монументальні статуї тріюмфуючих будівників соціялізму мовчки кричать про перемогу. Величезні моделі фабрик, нафтодестилярень, гідроелектрівень стараються переконати відвідувача в індустріяльній могутності СССР. Модерних марок комбайни, сівалки, автоплуги і інші чудеса техніки викликають у пам'яті нахваляння Хрущова в найближчому майбутньому наздогнати Америку. А купи консервів, ковбас, цукорок на чолі з двометровою рибиною, злозленою у Волзі, мають свідчити про те, що „всего у нас імеється достаточно". І всюди діяграми і картограми з цифрами й цифрами...

Але вдумливих відвідувачів-американців упорядники виставки навряд чи здивують виставленими багатствами. Усе це бачать вони щодня у себе вдома. До індустріялізованого красвиду звикли вони з дитинства. Добробут, що панує в їхній країні, є невідлільною частиною їхнього власного життя. І, очевидно, вдумливі відвідувачі розуміють, що вся ця совєтська виставка — блеф, ще одна спроба обдурити і застрашити американський народ зовнішньою, показовою стороною, що найновіші машини і прилади — лише проєкція в майбутнє. Ось чому так багато можна бачити на виставці іронічних усмішок.

Переходимо відділи, присвячені народній освіті, мешканевому будівництву, охороні здоров'я, соціяльному забезпеченню, літературі, мистецтву. І всюди цифри, всюди успіхи і досягнення. Всюди розвношилась криклива пропаганда, яка лізе в очі й вуха і знеохочує, приспішує кроки...

Група відвідувачів опинилась біля стенду з останньої моди жіночими сукнями. Барвисті, з доброго матеріялу, добре пошиті, вони виглядають на манекенах так, як можна бачити їх в нюйоркських крамницях. Але чи носять такі сукні мільйони жінок у Совєтському Союзі? Чи носять їх там робітниці й колгоспниці? Коли ми запитали про це у виставкового ґіда, він, хоч і перейшов у Москві добрий тренінґ, закашлявся і вдав, що нашого запитання не зрозумів. Обійшлося так, без відповіді...

Харчовий відділ, розцвічений всіма барвами райдуги, представлений мальовничими купами всілякого їства. Задуманий цей відділ, мабуть, як совєтський „ріг достатку". Справді „чого-чого там тільки немає! Стоячи біля цього відділу, ми пригадали анекдот, в якому совєтський обиватель хвалиться достатками своєї кооперативи: „Чого у нас тільки немає! Ковбаси немає, сала немає, цукру немає..." Відвідувачі виставки дивуються: навіщо аж з Москви треба було везти на літаках і кораблях всі ці консерви і овочі, коли їх у ще ширшому виборі можна оглядати в першій-ліпшій „ґросерні"?

На стіні одної із виставкових заль — величезна мапа електрифікації Совєтського Союзу. Вона дуже нагадує видану колись ще в Німеччині в таборовому періоді нової еміґрації мапу концентраційних таборів. Про цю подібність, дехто з нових еміґрантів вже казав совєтським ґідам.

Цілий кут великої залі займає макет колгоспу „Україна" Городківського району Хмельницької области. Про цей колгосп, якому судилося фіґурувати в Ню Йорку, московські „Ізвєстія" з 14 червня цього року писали, що він знаходиться якраз у районі, описаному В. Короленком в повісті „Без язика" — в районі бідй й злиднів, звідки за царату вибиралися до Америки люди. Тепер ці люди, пишуть „Ізвєстія" „мріють вернутися на рідну землю". Колгосп „Україна", треба думати, під час останньої війни був спалений, і тепер його демонструють як взірцевий колгосп. Але навіть цього взірцевого колгоспу двокімнатні дімочки під дахівкою, з мізерними на 0.25 гектара „присадибними ділянками" — суща мізерія в порівнянні з пересічною американською фармою. Виходило б, що навіть з цим „потьомкінським селом" Хрущову до Америки не варто було пнутись.

Слово „Ukraine" на виставці зустрічається не раз. Тут і там бачимо це слово на діяграмах і мапах, на фотостатах і папіросах. У відділі жіночих суконь є навіть модель з гуцульським кептариком. У відділі кераміки є вироби з українською тематикою, є вишивки. У книжковому відділі — кілька українських книжок, між ними „реабілітованого" Самійленка.

До речі, є на виставці, як то водиться в культурному світі, грубі книги, в яких відвідувачі вписують свої враження та побажання. Цікаві є там записи — щирі, безпосередні і — дуже, мабуть, не присмні для впорядників виставки. Є там чимало й „апологетичного" характеру записів „зроблених рукою п'яти колонників. Українці, які б надумалися заглянути в цих днях до Колізею, мають добру нагоду через ці книги паралізувати підривну роботу „друзів Совєтського Союзу".

Обслужний персонал — 140 осіб різного віку і вигляду „молоді хлопці й дівчата, очевидно, студенти і студентки, науковці, інженери, лікарі, ну і, звичайно, оті „опікуни" з сірими стандартно-невиразними обличчями, що уникають дивитися відвідувачам в очі. Немає сумніву, що всі вони перейшли відповідний вишкіл і твердо додержуються даних їм у Москві інструкцій „як треба в Америці „співенувати" з капіталістами. Вони дуже чемні і охоче дають пояснення кострубатою англійщиною. Всі в новеньких американських костюмах з круглими виставковими відзнаками на грудях.

Підходимо до одного з них і починаємо розмову. Виявляється — москвич. Студент. Каже, що їздив на цілинні землі. Не вірить „що пересічний американський робітник може придбати собі на власність такий дім, який демонструється на американській виставці в Москві. „Да как же он его купіт, єслі заработок средньего рабочего составляєт всего 100 долларов?" В Ню Йорку він всього лише тиждень, але вже бачив на Бродвеї „голодних людей". Недовірливо поглядає, коли ми кажемо, що пересічний американський промисловий робітник в ЗДА заробляє тижнево 80 долярів. Нічого не чув про „бомів", яких, мабуть, прийняв на Бродвеї за голодуючих безробітних. Ну, що ж, очевидно, такі очі і вуха у совєтських висланців...

Переходимо в короткій розмові нашвидку „Корсткий курс історії ВКП(б)" — навиворіт, так, як має він виглядати направді. Говоримо про фальшивість совєтської конституції, про визиск совєтською державою робітників і селян, про національне гноблення поневолених Москвою народів.

— Ну, ето ви уж слішком остро всьо крітікуєтє. Ви приїдьте до нас, як турист, і подивіться на все самі — у нас теперь все змінилось...

Тоді ми пригадуємо нашому співрозмовцеві НЕП, що його колись придумав Ленін, і нав'язуємо ленінську „відлигу" до нової, „ліберальної" політики Нікіти Хрущова. Говоримо про незмінну суть большевиць к о ї диктатури, про русифікацію України.

— Вот, вот, я по акценту догадался, что ви украінци, — зовсім до речі відповідає совєтський ґід.

— Так, — погоджуємось ми, — ми тільки українці, а щє й, вашої термінології уживаючи, буржуазні націоналісти.

Очі нашого співрозмовця скляніють „губи стискаються. Він мовчить.

— А скажіть, — порушуємо ми мовчанку, — чи поважаєте ви Сталіна?

— О, ето бил велікій человєк!

— Ну, так цей самий „великий чоловік" сказав колись: держави і керівники приходять і відходять, а народи залишаються вічно. Очевидно, говорив він це, не маючи на увазі себе самого. А от, бачите, відійшов. Відійде і Хрущов, відійде і совєтський режим, а народи залишаться.

(Закінчення на стор. 3-ій)

АТОМОВІ БОМБИ І ПОЛІТИКА

Лондон. — Французький президент де Голь зробив неприємну несподіванку всім членам Атлантійського Пакту (НАТО) саме в днях 10-літнього ювілею цієї організації: він заявив, що хоче мати американські летунські сили, озброєні атомовими бомбами, під французькою контролею. Американський уряд не дав цього права нікому, навіть Англії, що має свої власні атомові бомби. Франція ще своїх атомових бомб не має, але сподівається, що скоро буде належати до „атомового клюбу". Тому, що американський уряд нікому не хоче дозволити контролювати своїх атомових сил „нема іншого виходу для американців, як забрати своє летунство із Франції і перевезти його в інші країни, приналежні до Атлантійського пакту. Цікаво, як на відомості про домагання де Голя відгукнулося громадянство Великобританії. В урядовій консервативній партії стверджено, що Об'єднане Королівство не відмовиться прийняти певну кількість літаків ЗДА і атомової зброї з Франції на свою територію. Проти цього почали протестувати групи, що хочуть зліквідувати атомову зброю взагалі. В політиці перед веде в цьому напрямі Ліберальна партія. Вона має 5 послів у парляменті і хоче на протиатомовій пропаганді бути собі нові голоси в недалеких виборах до парляменту.

Як до цього поставилася велика опозиційна Партія Праці? Без довгого вагання лідер Партії Праці Гейтскелл заявив, що Англія повинна взяти відповідне число американських атомових сил з французької території, якщо того забажає американський уряд. Не вважаючи на опозицію в самій Партії Праці, її провід твердо стоїть на своєму рішенні. Причини цього легко зрозуміти: 1. Загально сказавши, більшість громадян Великобританії не схвалює позицій французького уряду в справі приміщення американських літаків на території Франції і особливо не може погодитися з прозорими домаганнями французького уряду „щоб" держави НАТО солідаризувалися з французькою політикою в Африці. 2. Партія Праці сподівається виграти у виборах до парляменту і прийти до влади. В тім випадку соціялістичний уряд хоче мати в руках, на випадок дипломатичних переговорів, також такі „козирі", як атомова зброя. 3. Американські бази з атомовою зброєю створено в Англії ще за соціялістичного уряду Еттлі; було б нелогічно відмовляти пристановища для нової кількости американської атомової зброї на британській території, коли вже перед тим були призначені бази в Об'єднаному Королівстві. Присутність нових атомових сил на території Об'єднаного Королівства не може збільшити чи зменшити небезпеки війни для Великобританії, але, з другого боку, урятує оборонні силу НАТО. Це — голос громадської опінії в Англії.

П. А.

КУЛЬТУРНИЙ ПОДВИГ

Не зважаючи на досить часті нарікання на повний буцімто занепад зацікавлення культурними справами серед української громадськости у вільному світі та на її байдуже ставлення до таких проявів культурного життя, як література і мистецтво, закрема до української книжки, сучасний стан у цих ділянках не такий уже катастрофальний. Все більшим зацікавленням серед поцейбічних українців втішаються виставки образотворчого мистецтва, як і твори окремих справді добрих мистців. Знаходить можливість розповсюдження також і добра вартісна книжка. З другого боку, деякі з наших культурних діячів виявляють гідну наслідування ініціятиву й активність наслідування у такій, здавалося б, безнадійній ділянці, як видавнича, публікуючи час від часу праці і твори, що залишаться тривким надбанням в культурному доробку українства по цей бік залізної завіси.

Серед українців у вільному світі є ще чимало одиниць, які не тільки творять культурні цінності ,але й не жаліють ні труду, ні часу, ні грошей, щоб ті цінності через опублікування зберегти і познайомити з нами українську громадськість, а то й чужинний світ. Їхні зусилля і досягнення в цьому напрямку треба трактувати й оцінити, як зусилля і досягнення в цьому напрямку треба трактувати й оцінювати, як справжній, вартий уваги з кожного погляду, культурний подвиг, тим більший, що він здійснюється не раз не якимись установами чи товариствами, але цілком таки окремими приватними людьми, до того ж дуже часто засобами самих, не багатих на грошові засоби культурних діячів.

До таких культурних подвигів треба зарахувати видану останнім часом заходами Дмитра Микитюка книгу „Українська Галицька Армія" — матеріяли до історії, велику 240-сторінкову збірку поезій — поему „Океан", що її видав Василь Барка з допомогою невеликого гурта прихильників поетичного слова, як теж і Антологію Української Літератури португальською мовою, зредаговану й видану письменницею Вірою Селянською-Вовк на початку цього року в Ріо де Жанейро, у Бразилії.

Залишаючи „Океан" Василя Барки для обговорення в окремій рецензії (матеріяли до історії УГА, видані Д. Микитюком, були вже обговорені на сторінках „Свободи" й інших газет та журналів), на цьому місці варто зупинитися на останній із згаданих публікацій — Антології Української Літератури Віри Селянської.[1])

Д-р Віра Селянська, професор літератури на філософічному факультеті Католицького університету в Ріо де Жанейро, відома як поетка Віра Вовк не від сьогодні жертвує свою працю ,час і засоби на ознайомлення з Україною і її письменством народу, серед якого вона тепер живе і для якого працює. Но протязі минулого року вона підготовила й видала збірку українських оповідань[2]) у перекладах власних та бразилійської письменниці Анни Марії Мурісі і, крім того, книжечку своїх легенд у перекладах Марії Тересії де Олівейра й Анни Марії Мурісі[3]). У першій з цих книжок зібрано переклади з творів Богдана Лепкого, Марка Черемшини, Василя Стефаника, Михайла Коцюбинського, Володимира Винниченка, Миколи Хвильового, Юрія Яновського, Емми Андієвської та Юрія Тарнавського і попереджена ця її збірка передмовою проф. Андраде Мурісі. Про кожного із письменників вміщено коротку довідку з життєписними і бібліографічними даними.

Опублікована тепер „Антологія українського письменства" набагато більша об'ємом та змістом від згаданих тут „Українських оповідань" і є першою поважною спробою ознайомити португальського читача з історією та розвитком української літератури і водночас із кращими зразками творчости ряду українських письменників. Коли взяти до уваги засяг португальської мови, особливо в країнах Південної Америки, то видання цієї антології має велике значення для поширення знання про Україну не тільки в цих країнах, але і в самій Портуґалії. Якщо ж іде про саму Бразилію, то антологія, видана д-ром Вірою Селянською ,є першою видатнішою працею про Україну на цьому терені, бо досі, не зважаючи на понад 60-річне перебування української еміґрації в Бразилії, бразилійські українці й установи спромоглися видавати тільки невеличкі інформативні брошурки про Україну. Започаткований Товариством Прихильників Української Культури інформативний „Бюлетень" португальською мовою припинив по кільканадцятьох числах свій вихід, і тепер з повільним відпливом культурних українських сил із Бразилії немає багато надій на започаткування якогось поважнішого португаломовного інформативного видання про Україну. Тим більшу вартість, з цього погляду, має Антологія українського письменства ,видана В. Селянською у видавництві „Бразилійська компанія графічних мистецтв", у добрих перекладах і в гарному оформленні.

Свою антологію попередила д-р Віра Селянська передмовою та коротким оглядом історії української літератури. В кальшому подані декілька зразків старої української літератури — уривки з літописів, „Слова о полку Ігореві" тощо і переклади з творів українських прозаїків та поетів XIX і XX сторіч. Про кожного з письменників подані коротка біографічна довідка і характеристика. Щодо вибору письменників і їхніх творів можна сперечатися з авторкою, багато бо видатних авторів бракує і так само не завжди упорядниця вибрала найбільш видатні чи характеристичні їхні твори.

(Закінчення на стор. 3-ій)

1) Wira Selanski: Antologia de Literatura Ucraniana..., Rio de Janeiro, 1959. 8°, pp. 171.

2. Contos Ucranianos. Traducao Wira Selanski & Anna Maria Muricy. Rio de Jeneiro, 1959. 8°, pp. 115.

3. Wira Wowk: Lendas, Rio de Janeiro, 1959. 16°, pp. 39.

Ярослав Курдидик

ГОСТИНА В УКРАЇНСЬКОГО МІЛЬЙОНЕРА

Коли глянете на мапу Канади, то на головному шляху „Гайвей ч. 2", між Монтреалем і Торонтом, над рікою св. Лоренса знайдете невелике місто Броквілл. Їдучи з Торонта до Броквіллу, переїздив я через Одесу. Еге ж, без жартів — через Одесу!.. Перший раз доводилося мені переїздити через Одесу над Чорним морем, а оце вдруге переїхав через Одесу, що лежить над озером Онтеріо. Заснували її піонери-еміґранти, які прибули до Канади з того нашого славного портового міста.

Броквілл розкинувся над розлогими берегами ріки св. Лоренса і від давніх часів причаровував своєю мальовничістю поселенців. В цьому місті поселилося чимало канадійських багатіїв, і тому має воно ще назву „мільйонерського міста"...

Між віллями, що кольоровою мозаїкою розташувалися над берегом ріки, змагаючись між собою в архітектурній оригінальності, небагато є таких, щоб були нижчі ціною від ста тисяч долярів. В них живуть вибранці долі, яким не жаліє вона своїх дарів. В одній із таких розкішних віль живе мій друг з юних літ, Богдан Корса, власник „Манітонни", — найбільшого готелю в Броквіллі.

Їдучи понад берегами озера Онтеріо, не міг я відірватися від думки: „Чи не поселився мій приятель над цією рікою саме тому, що, як згадував мені в одному листі, нагадує вона своїми високими берегами Дніпро біля Канева?" Виходить, думав я, не змінився мій друзяка, залишився таким же романтиком, як і був колись. Це „колись", що розділило нас, містило в собі точно тридцять три роки. Одну третину сторіччя...

Тоді, коли ми розставалися, він ще був хлопцем, на кілька років старшим від мене, але це не стояло на перешкоді тому, що дружба наша, яка зав'язалася ще в селі Цигани, Борщівського повіту в Галичині, протривала аж донині. Широкий океан, що ділив нас довгі роки, не охолодив нашої дружби, і я відчув це з першого ж стиску його долоні.

Біографія Богдана Корси приблизно така, як усіх тих канадійських піонерів, що, крім молодости і віри у власні сили, привезли з Батьківщини те, що найцінніше — непересічність. У Корси вона проявилася ще в наймолодших роках. Як пригадую собі, ціла родина Корсів у Циганах, де мій покійний батько, о. Дмитро Курдидик був парохом, вирізнялася своєю окремішністю. Батько Богдана дякував. Мав велику пасіку, був зразковим і заможним хазяїном, а своїм дітям намагався дати таку освіту, на яку лише міг спромогтися цей амбітний син нашої подільської землі. І добився своєї цілі. Згодом всі вони належали до тієї сільської еліти, яка між двома світовими війнами немов би „перероджувала" наші відсталі села. Немов би під впливом якоїсь стихійної сили будувалися тоді в них читальні, організувалися кооперативи, поставали оркестри, хори ,аматорські гуртки...

І Богдан Корса у тих часах віддавався цілою душею справі відродження нашого галицького села. Мій покійний батько називав його „живим сріблом". Богдан був молодим дяком з доброю музичною підготовою. Він немов двоївся і троївся, і, здавалося, був всюди. Він зорганізував хор і оркестру. Хор співав у церкві, а своїми світськими піснями очаровував своїх і околичних громадян. Богдан був режисером, суфлером та х а р актеризатором аматорськ о г о театрального гуртка і диригентом оркестри, без якої не можна було уявити собі „ширшої сценічної діяльности".

Старші віком поважали Богдана за ввічливість і щиру працю в громаді, молодь любила за веселу вдачу (казали, що не одно дівоче серце тужило за ним), а шкільна дітвора так і липла до нього за те, що робив з них „співаків" та „акторів".

Згодом у мого друга зродилася думка поїхати за море, побачити „новий світ", заробити трохи грошей і повернутися потім додому, щоб влаштувати собі життя краще й заможніше, — таке яким жили сусіди-чужинці. Задум Богдана не здійснився повністю. Приїхавши на „дуже короткий час", він застряг у Канаді „двома поколіннями", бо тепер, крім дочки, вже має й внуків... — „Подумай, — торочив він, жартуючи, — як воно сталося, ще сам добре не напарубочився, а тут заставляють внуків колисати".

До майна, яке оцінюють тепер на мільйончик з гаком, не прийшов Богдан так легенько. І не так, за рік чи два, а по довгих роках важкої і невсипущої праці. Почав мій дружище відразу з розмахом — з двох „джабів": робив кельнером і дяком... Коли призбирав трохи грошей, купив „бордінг гавз", а потім невеличкий готель. Побачивши, що далі тягти самому не під силу, одружився. Пощастило друзяці. Взяв вродливу буковинку, яку ще й досьогодні всі знайомі називають „княгиня". Але хоч як трудилися удвійку — не встигали. „Бизнес" ріс, і годі було самим з ним справитися, коли купили більший готель. Спровадив брата ,але в короткому часі готель згорів дощенту. Банк, що в ньому Корси взяли гроші на морґедж, забрав гроші за асекурацію, і їм зосталися згарища. Але завзяті молоді піонери не зражувалися цим нещастям і розпочали працю з ще більшою завзятістю і що важливіше — з новим досвідом...

Побудували новий готель, а потім з одного зробилося чотири... В міжчасі брат помер, і Богдан для легшого адміністрування почав централізувати бизнес. Купив один великий, добудував до нього бар за 300 тисяч долярів у такому модерному стилі, що незабаром став він місцем „передишки" для багатьох гостей з Оттави, між ними й канадійських парляментаристів.

Коли Богдан показував мені свої матеріяльні здобутки, що зродилися буквально ні з чого, в одному моменті зупинився: — Бачиш, — сказав він, — скільки вже років пройшло з того часу, як я заякорився у Канаді, але, повір, мені чомусь здається, що я тут тільки ногами, тілом, а душею — там, у подільському селі, в чарівних Циганах... Особливо з весною, коли починають прилітати з теплих сторін гуси й журавлі, хочеться прилучитися до них! Хочеться летіти додому, до рідного гнізда, туди ,де колись гарцював на дерев'яному коні, що мені вистругав з верби покійний батько. І повір, що я тоді був щасливіший, як тепер, коли сідаю до мого „Континенталя". Ех, молодосте і рідний краю, ніщо вас не заступить!..

Як встиг я переконатися, мій друг сильний не тільки у бизнесових справах, але й у товариських та розривкових грах. У грі в шахи розторощує кожного. Гри в карти не любить. Каже, що це — „коршомна розривка", брудна розвага й нудне гайнування часу. Зате у більярді він заавансувався високо. Коли запрошує когось до більярдової залі, що міститься в мільйонерській віллі, обставленій мисливськими трофеями, що походять з-під його цільної руки — то хіба тільки для того, щоб „гостей збити на „нульку"...

Що з Богдана добрий більярдист переконався я на власній шкірі. Нас грало двоє проти нього одного, і він дав нам авансом по сто пунктів. Хоч як підбадьорював мене мій співпартнер, сивоволосий парляментарист містер Шервуд і хоч ми змобілізували проти Богдана всі наші сили, мушу з прикрістю признатися, що ми ганебно провалились.

На закінчення гри, коли ми прохолоджували тіло й душу знаменитим канадійським пивом „Олд Вінер", Богдан висловив прецікаву сентенцію: „У кожній грі, так само і в кожному бизнесі, треба виключати нерви, холоднокровно розважати й передбачувати. У кожному газарді, байдуже, чи він більший, чи менший, завжди виходить переможцем той, хто контролює себе якраз у тому моменті, коли противник тратить нерви".

Мабуть цією засадою й керувався друг з юних літ, коли дійшов аж на те місце, де стоїть тепер.

КОМУНІСТИЧНА ОТРУТА — ЗА ОДНОГО ДОЛЯРА

(Закінчення зі стор. 2)

щоб самим порядкувати своє життя.

В одній із закутин виставки привертає нашу увагу група людей ,що голосно про щось дискутує. Підходимо. В центрі цієї групи двоє: поважного вигляду вже літній американець і совєтський ґід. Американець, що, мабуть, добре орієнтується в підсовєтських відносинах, заганяє хлопця на слизьке. Він одчайдушно бороняться, облизує пересохлі з хвилювання губи. Маленький і рудий, він виглядає як переляканий тхір, загнаний розлюченим бульдогом в кут. Ось, здається, вишкірить маленькі, гострі зуби і засичить. Публіка, що оточує дискутантів, раз-у-раз вибухає сміхом.

Задоволений успішним диспутом, американець відходить. І тоді негайно ж до совєтського ґіда зближаються з натовпу троє осіб і беруть його під свою опіку.

— Ви таких не слухайте! — звертається до ґіда один з них, опецькуватий, з солідним черевцем, „гноблений капіталом пролетар". — Ми, американци, все очень любім Совєтській Союз. Ми душой є вамі.

— За всіх американців не розписуйтесь! — гостро перебиває його один з натовпу. — Говоріть лише за себе і за п'яту колону.

Опецькуватий тип зіщулюється, але не вгаває.

— А чому ви, ворог совєтського режиму, прийшли на цю виставку? — підбадьорений підтримкою п'ятиколонника, враз обертається тхоряча мордочка до свого опонента.

— Я заплатив доляра і прийшов на цю виставку, щоб подивитись, до якої міри сягає брехливість комуністів, упорядчиків цієї виставки.

Очевидно, всі дані в Москві інструкції, весь співіснувальний камуфляж, яким озброєний совєтський ґід — все це відразу розлетілось прахом. Забракло витримки. Люто блискаючи очима і щось бурмочучи про нацистів і фашистів, він займає своє місце біля стенду, оточений „друзями Совєтського Союзу".

А виставкові залі гомонять, а публіка вирує, сновигає, потоками плине поміж експонатами. Три поверхи Колізею виповнені комуністичною отрутою. Проте, кажуть, що відвідувачів з кожним днем меншає. Не зважаючи на десятки тисяч плякатів, порозліплюваних по всьому місті і його околицях, не зважаючи на цілосторінкові оголошення в найпопулярніших газетах.

Виходимо на вулицю і на повні груди вбираємо повітря. Навіть тут, в пересиченому ґазоліновими випарами центрі Ню Йорку, здається воно нам після совєтської виставки чистим, прозорим, живлющим.

В. С-ко

Комуністи використовують боротьбу проти диктаторів і оскаржують ЗДА

Вашингтон. — Журналіст пресового концерну Скріпса-Говарда Едвард Томлінсон стверджує, що комуністичні партії в Панамі, Домініканській Республіці і Нікараґві використовують невдоволення населення своїми диктаторськими режимами і оскаржують ЗДА в тому, що це нібито Вашингтон підтримує Сомозу в Нікараґві, а Трухілля в Домініканській Республіці. Вони так заявляють в авдиціях з кубинських радієвих стацій, до яких вони мають доступ, і в яких вони говорять про „імперіялізм янків". Те саме діється у Венесуелі, де студенти під комуністичним впливом, і самі комуністи нацьковують населення проти ЗДА, уряд яких зовсім не вмішується до внутрішніх справ окремих латинських держав Америки. Комуністи в Гавані виступають також і проти президента Гаїті Франсуа Дювалієра і президента Панами Ернеста Де Ля Гардія.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

Конференція в справі Народного Фонду УККА в Шикаґо

13-го червня відбулася заходом Комісії Збірки Народного Фонду УККА при Лізі АУП в Шикаґо в новому її приміщенні при 841 Н. Вестерн Евню Конференція у справі Українського Конґресового Комітету та Народного Фонду при співучасті членів згаданої Комісії, збірщиків Народного Фонду та представників організацій. Конференцію проводив п. Тарас Шпікула, голова тієї Комісії і гол. радний УНСоюзу. Про працю УККА, зокрема про завдання Народного Фонду, говорив бюджетний директор Централі УККА і президент Ліґи АУП — п. Іван Дужанський.

Фінансова база — говорив він — це справа першорядної ваги кожної організації, зокрема такої, якою є центральна установа нашої спільноти — Український Конґресовий Комітет Америки. Вимагаючи від нашої Централі широкої і всесторонньої активности, не можемо забувати, що Народний Фонд — це одинока фінансова база, що її створили ми самі для спільної нам і високої цілі і, в залежності від того, як ми її поширюємо, має можливість УККА вводити в життя свої широкі пляни в різних ділянках своєї статутової праці. Коли УККА виконує свої завдання набагато більше, як на це дозволяють йому складені пожертви, то діється це часто завдяки жертвенній праці його керівних органів і працівників, чого можна від них вимагати тільки до певних границь. Часто навіть чужинці, а деколи і противники, ставлять працю УККА на зразок своїм землякам. Народний Фонд дає змогу нашій Централі діяти незалежно від всяких чужих впливів і вмішувань. Не диво, що ця велика прикмета — незалежність його дій від когонебудь — дає ворогам нашої національної справи часто притоку до завзятих атак.

Кожен член нашої спільноти повинен причинятися до скріплювання матеріяльної бази УККА своїми пожертвами, якщо хочемо, щоб УККА виконував свої великі завдання у цей переломовий час. Після закінчення збіркового року НФонду за 1958 рік, мусимо приступити в 1959 році до збіркової акції зі скріпленою снагою. Для тієї мети Централя УККА запланувала останньо низку заходів в ділянці організації збіркової акції та пропаганди завдань УККА і Народного Фонду. Слід буде подбати навіть у наших найменших скупченнях про організування Комісій УККА для збірки Народного Фонду, де їх ще нема, та зактивізування там, де вони діють. Треба усюди збільшити кількість добровольців - збірщиків, щоб їх почесна праця приносила якнайбільший ефект. Вони повинні бути в кожній нашій організації чи установі, щоб дати змогу кожній українській одиниці зложити свій річний даток на Народний Фонд Під час найближчих місяців, від вересня до грудня ц. р., слід повести ударну кампанію за Народний Фонд, а літні місяці використати до підготови до кампанії. При добрій волі і зрозумінні завдань УККА і його Народного Фонду зможемо дійти до гідних нашої української спільноти вислідів.

Для постійного контакту з громадянством, зокрема з платниками, орґанізаціями-членами УККА, Комісіями Збірки і Відділами та Філіями і збірщиками — Централя УККА заплянувала видавання періодичного місячника — Вісника УККА від 1-го липня ц. р., що буде реґулярно інформувати громадянство про роботу УККА та збіркову акцію на місцях, складані датки на Народний Фонд та взагалі активність поодиноких наших громад в громадсько - політичній праці в рямцях УККА.

У живій дискусії учасники Конференції виявили живе заінтересування проблемами, заторкненими п. І. Дужанським, та вирішили підтримати заплановану Централею УККА акцію, використати під час літніх вакацій час до проведення підготовчої організаційної праці в напрямі зорганізування плянової збірки Народного Фонду в цілому місті і стейті. На осінь, коли звичайно є більше пригожий час, скликати широкі збори представників наших організацій і платників „НФ" у справах УККА, а крім цього влаштовувати подібні вужчі конференції в різних частинах Шикаґо і околиці для обговорювання і вирішування актуальних справ УККА і НФонду.

Під кінець зголосилося до участи у збірковій кампанії Народного Фонду 16 нових збірщиків, які отримали квітарі НФ. Вони згодилися безкорисно жертвувати свій скупий вільний час для кращих вислідів збірки. Деякі представники організацій, не маючи, з причини перевантаження гром. працею, можности самим займатися збіркою, обіцяли просити до збіркової акції в своїх організаціях когось із своїх членів. Збірщики повинні удержувати постійний контакт з Комісією Фонду, що міститься в Канцелярії Ліґи АУП при 841 Н. Вестерн Евню (Дім УНСоюзу), яка вестиме і доповнювати актуальний список платників „НФонду" з Шикаґо і околиці.

Вкінці рішено на внесок голови 22-го Відділу Союзу Українок п-і Р. Сидорик вислати від заступлених на Конференції організацій листа-подяку до сенатора ЗДА з Іллиной Еверетта М. Діркcена у Вашингтоні за його внесок вписати до конґресових рекордів текст резолюцій 7-ої Конвенції УККА у Вашингтоні. Ці резолюції попереджені його промовою в Сенаті з 29-го квітня ц. р. з дуже прихильною згадкою про працю УККА і Ліґи АУП появилися вже окремою відбиткою, що її отримують всі визначні американські установи, уряди та діячі з метою запізнати їх про стремління і цілі нашої українсько - американської спільноти та її виразника — Українського Конґресового Комітету Америки.

І. М.

Виступ учнів Українських Музичних Курсів

14-го ц. м. відбувся річний виступ учнів Українських Музичних Курсів в залі Пластової Станиці в Филаделфії, яку батьки, знайомі і друзі виступаючих виповнили по береги. Виступало сорок учнів п-і Лідії Вульби, Софії Горницької, Дарії Кузик, Марії Сокіл і д-ра Антона Рудницького, нижчих, середніх і вищих років; були заступлені відділи фортепіяну, співу та скрипки. Виступали (в порядку програми): Іванка Бульба, Юрій Книш, Марія Павлічка, Юрко Чаповський, Ірина Кічуга, Зенон Наґірняк, Алла Купець, Рома Костюк, Олесь Свістель, Юрій Наґірняк, Оксана Гладій, Юрій Пилипенко, Дарія Книш, Віра Крицька Нестор Сендзік, Ярко Лозинський, Марта Дражньовська, Рута Лотоцька, Віра Обушак, Ірина Демчишин, Віра Лампіка, Ліля Микитюк, Люба Кузьма Любомир Лампіка, Олег Дражньовський, Ярослава Гарасим (нижчі роки), Ярослава Кучуга, Мирослава Книш, Олімпія Кучерява, Таня Бульба, Оксана Бак-Бойчук, Ксеня Федорів, Мирослава Олійник, Мирослава Новаківська, Юрій Гнатюк, Христя Ковшевич, Дарія Новаківська і Мстислав Петик (середні і вищі роки). Виступи учнів були на дуже поважному рівні і давали доказ солідної підготовки, таланту і здібностей кожного зокрема та високого професійного рівня школи й її вчителів вцілому. Публіка нагороджувала всі виступи рясними оплесками, зокрема виділювалися обі співачки: Оксана Бак - Бойчук і Олімпія Кучерява, яких розвиток і поступ замітний з кожним їх черговим виступом.

Після закінчення програми директор Українських Музичних Курсів, д-р Антін Рудницький подякував зібраним за їх приявність, вчителям за їх цілорічну працю а студентам за їх витривалість та охоту вивчати музику, та в короткому але дуже змістовному слові з'ясував потребу музичного виховання дітей і молоді і проблеми з цим зв'язані.

Тиждень раніше відбувся виступ учнів Філії Українських Музичних Курсів в Йонкерсі, в якому взяло участь дванадцять учнів д-ра Віктора Паплавського, а саме: Оксана Карачевська, Георгіна Конч, Пат Сидорик, Патріція Галичин, Орися Коверко, Орест Мороз Джіні Сидорик, Юлій Надь, Маруся Кіналь, Арка Коцибала і Люба Геленівна. Після виступів п-і Стефанія Мороз висловила д-рові Паплавському сердечну подяку в імені всіх батьків, за його наполегливу працю, а директор Музич. Курсів д-р А. Рудницький з признанням підкреслив музично - виховну діяльність д-ра Пацлавського ,особливо замітну на поступі всіх виступаючих учнів з яких кожний і кожна виконували доволі велику програму.

Н. Н.

Український Народний Союз це суто демократична українська братська організація. Стати її членом, — це не тільки забезпечити себе і своїх рідних матеріяльно, Це значить, бути співвласником його надбань і вибирати, чи бути вибраним в його керівні органи.

КУЛЬТУРНИЙ ПОДВИГ

(Закінчення зі стор. 2)

Але це не зменшує вартости виданої д-р Вірою Селянською антології, бо в загальному вона дає, хоч і неповний, але цікавий для чужоземного читача перекрій української літератури. Подані в антології також зразки української народної словесности — пісні, казки, леґенди та ін.

Українська проза репрезентована в антології творами (усе в перекладі Анни Марії Мурісі) П. Куліша, О. Стороженка, І. Нечуя-Левицького, П. Мирного, І. Франка, О. Кобилянської, В. Стефаника, В. Винниченка, М. Коцюбинського, Ю. Яновського, О. Слісаренка, М. Куліша, М. Хвильового, Гр. Косинки, Юрія Клена та Уласа Самчука. Поезію репрезентують — в перекладах бразилійсько-української поетки Олени Колодій —І. Котляревський, П. Артемовський-Гулак, П. Куліш, Є. Гребінка, М. Шашкевич, С. Руданський, О. Федькович, Я. Щоголів, Л. Глібів, Т. Шевченко, І. Франко, Л. Українка, М. Вороний, О. Влизько. М. Бажан, Є. Плужник, О. Слісаренко, М. Йогансен, М. Рильський, М. Зеров, П. Филипович, Юрій Клен, М. Драй-Хмара, Я. Савченко, П. Тичина, В. Свідзінський, В. Сосюра, Б. І. Антонич, О. Олесь, О. Ольжич, А. Гарасевич, О. Теліга, Л. Мосендз Св. Гординський, Б. Кравців, В. Барка і Тодось Осьмачка. Всього в антології зразки із творчости 50 авторів (крім уривків із старого українського письменства та зразків усної словесности).

Не зважаючи на деяку суб'єктивність у підбиранні авторів і їхніх творів, що зрештою інколи є цілком допускальне, і в підборі ілюстраційного матеріялу для видання, як теж на деякі недоліки технічного характеру (багато помилок у прізвищах в індексі книжки), працю д-ра Віри Селянської треба оцінювати, як великий культурний подвиг, бо ж нею вона не тільки заповнила ще одну прогалину в українській чужомовній інформації, але й дала гарний і сприйнятливий для іншомовного читача перегляд і показ української культурної творчости в ділянці літератури. Тому, треба думати, її антологія виконає своє завдання і причиниться видатно для популяризації української імени у країнах Південної Америки.

В. Кравців

● Кол. японський прем'єр Шіґеру Йошіда проголосив заклик — офіційно привернути давнє значення релігії шінтоїзму, що полягає в культі предків, у почитанні природи, подібно, як за старовинних поганських часів. Після війни зв'язок між державою і шінтоїзмом скасовано. Йошіда пояснює ту заборону необґрунтованою підозрою, наче шінтоїзм був поштовхом для розвитку в Японії мілітаризму

Повідомлення

у справі підготови ювілейної книги про українську Богословську Академію у Львові.

Від 1957 р. в українській пресі були поміщувані статті про Греко-Катол. Богословську Академію у Львові. В тому ж році зродився плян видати альманах, згл. ювілейну книгу з нагоди тридцятиріччя заснування Академії. У квітні 1958 була в „Нашій Меті" стаття про цей ювілей за підписами ініціяторів цього діла. Під кінець 1958 р. створено Діловий Комітет для видання ювілейної книги з нагоди 30-річчя Греко-Катол. Богословської Академії у Львові (1928/29 — 1958/59) під високим протекторатом Високопреосв. Кир Івана Бучка, б. професора тієї ж Академії, Преосв. Кир Ісидора Борецького та Преосв. Кир Івана Пашка — б. студентів тієї Академії.

Цей Діловий Комітет складають дві Комісії: 1) Редакційна Колеґія і 2) Фінансовий Комітет. До Ред. Колеґії ввійшли: о. мітрат д-р В. Лаба, голова, д-р Анатоль Базилевич, секретар, о. ред. Петро Хомин, мґр. Ілля Городецький і ред. Олександер Мох — члени Ред. Колеґії. Фінансовий Комітет очолив о. В. Жолкевич, а як члени ввійшли до нього о. Богдан Смик і о. Б. Остапович.

Зредаґувати таку книгу поза межами Батьківщини, де залишилася більшість матеріялів, — дуже важко. Та саме тому, що тепер у Краю неможливо відмітити заслуги Гр. Кат. Богословської Академії, ми зобов'язані зробити це на еміґрації і так сплатити хоч частину довгу вдячности тій одиній українській, правдиво національній духом, Високій Школі на рідних землях у періоді займанщини.

ЗАКЛИК

Діловий Комітет для видання ювілейної книги звертається до всіх Всеч. Отців і Високоповажаних Панів бувших професорів і студентів Гр. Кат. Богословської Академії у Львові, як теж до всіх Достойних Громадян, що зацікавлені тією справою і чим небудь могли б причинитися до появи тієї книги, та прохає їх про співпрацю.

В ювілейній книзі буде місце для джерельних матеріялів, научних статтей, життєписів, спогадів і под.; буде теж багато ілюстрацій, щоб по змозі дати широку оцінку наукової праці Академії, її виховно - культурного впливу та з'ясувати життя внутрі Академії та Львівської Семінарії, бо ці дві установи нерозлучно зв'язані з собою. Також буде коротке зібрання всього матеріялу в чужих мовах, щоб звернути увагу світу на той духовий осередок на Західніх Українських Землях.

Діловий Комітет прохає пересилати всі матеріяли, по змозі, машиновим письмом, та всякі світлини й т. п., як теж усі письма в цій справі на адресу д-ра А. Базилевича, 45 Hepbourne St., Toronto 4, Ont. Canada.

Для видання ювілейної книги треба фондів. То ж Фінансовий Комітет звертається до всіх Достойних Громадян, зацікавлених у виданні цієї праці, а серед них перш за все до всіх бувших студентів Гр. Катол. Богословської Академії, присилати свої щедрі пожертви у Канаді на адресу о. В. Жолкевича 118 Roxton Rd. Toronto 3, Ont. а в ЗДА на адресу о. Б. Смика, 716 Plant St., Utica, N.Y., U.S.A. і Rev. B. Ostapowich, 170 Wilkersbarre Ave., Lackawanna 18, N.Y. Діловий Комітет надіється, що Українське Громадянство піддержить цей плян та й зачинає свою працю призиваючи Божої допомоги.

За Редакційну Колеґію: о. д-р В. Лаба — голова; д-р А. Базилевич — секретар.

За Фінансовий Комітет: о. В. Жолкевич — голова; о. Б. Остапович і о. Б. Смик.

ДОГОРЯЄ ЖИТТЯ

Вчора я дістав листа, якого продиктував український артист Олекса Левицький з дому старців в Дорнштаді.: „Дорогий Земляче! Вибачте, що я так довго Вам не відповідав. Я хворий, весь час у ліжку, й здається, вже не встану. Спасибіг Вам за прислане. Дай, Боже, Вам здоров'я. Лежу як дерево. Напишіть мені останнього листа, бо вже не маю надії на покращання мого здоров'я.

Дякую Вам за все. В моїм положенні Ваша чутлива душа піддержує мене. Я відчуваю, що є люди, які мають добре серце й мене не забувають. Бувайте здорові. Ваш О. Левицький". — Дата на штемплі 10 червня 1959.

Сумно! Відходить від нас небуденний актор Олекса Петрович Левицький, який від липня 1953 спаралізований, перебуває в домі старців.

Пізнав я О. Левицького в другім періоді його театральної діяльности, під час відновлення Української Держави в рр. 1917-1919 в Києві, в театрі Миколи Садовського. Пізніше зустрічався в Кам'янці Подільському, а особливо часто в Ужгороді. Протягом шести років мойого там перебування, я не опустив ні одної нової постановки.

Був він добрим актором. Його любили всі в трупі й шанували його глядачі. В багатьох ролях він був правдивий мистець. Виступав він в комічних й жарактерних ролях. Особливо пам'ятні мені його виступи: Дмитра в „Ой не ходи Грицю", Возного в „Наталці Полтавці", Феногена в „Хазяїні", в „Дай серцю волю" та Терешка в „Сусті".

Народився О. Левицький в 1887 р. Мати його була донькою композитора Ніщинського. Інших даних не маю. Від 1905 року життя, коли мав 18 літ, почав свою театральну діяльність в трупі Суслова, де працювала Занковецька й Мар'яненко. Закінчив свою тяжку кар'єру українського актора в таборах скитальців в роках 1945—1953, коли дістав параліч і став цілком нездібний. В 1848 році Об'єднання Мистців з нагоди його 40-літньої сценічної праці вручили йому грамоту за великі заслуги для розвитку Українського Театру. Підписав ту грамоту б. п. В. Блавацький й члени правління. Не забули його ювілею еміґранти з Карпатської України, де О. Левицький був в роках 1921-1927. Вони піднесли йому „Лист Подяки" за його працю на сцені в Ужгороді.

Крім його участи в трупах Суслова, Садовського, працював із Стадником, в трупі Певного на Волині, в державному українському театрі в Тернополі, потім в Коломиї, Сокалі, Кракові, та скитальчих таборах.

В архіві музею в Клівленді є поштівка, видана Г. Ганулякoм у Львові в 1923 р. „Театр М. Садовського в Ужгороді". Серед 30 артистів бачимо молодого, повного життя п. Олексу, якого всі називали „Альошою". Минуло 36 літ з того часу, та 54 роки його служби українському театральному мистецтві. Сьогодні О. Левицький має 72 роки. Відчуває, що надходить час, коли треба йому збиратися в далеку дорогу. Родини не має.

Зробім добре діло й останній дарунок. Напишім йому листи, підтримуймо його на дусі. Хай старий й забутий український артист відчує що інші артисти й громадянство не забувають та належно оцінюють його довголітню працю на українській сцені. Хто може, хай вишле йому в листі пару долярів.

Л. Б.

Адреса його:
Herrn A. Lewytsky
Dornstadt b/Ulm.
Oltersheim Bl. 15-21
Germany

Заклик до колишніх стипендистів КоДУС-у

Комісія Допомоги Українському Студентству (КОДУС) в цьому році подає допомогу 70 студентам у Німеччині, Австрії, Франції, Югославії, Швайцарії, Бельгії та Італії, в тому числі також українським студентам американського континенту, які студіюють в Европі. Свої засоби черпає КОДУС з громадських пожертвувань і повернених стипендій колишніми стипендіятами, які здобули вже відповідні до своїх студій, іноколи матеріяльно дуже добрі становища.

В бюджеті КОДУС-у прибутки з повернених стипендій становили в 1956-57 р. — 1,135,712 фр. (понад 3,000 дол.), в 1957-1958 р. — 1,080,070 фр. (кругло 2,500 дол.), а в 1958-1959 році дотепер ледве — 547,375 фр. (понад 1,000 дол.), це значить, що вони помітно зменшилися.

На допомогу в тому ж часі видано 2,207,687 фр. ($6,300), 3,442,705 фр. ($8,200) і в першому півріччі 1958-59 р. — 2,431,232 фр. ($5,280). Ця остання сума зросте до кінця учбового року до 3,850,000 фр. ($8.190)). Кошти завідування становлять коло 10%.

Недобір минулого року осягнув 140,000 фр. ($290), в поточному шкільному році готов дійти до 300,000 фр. $(635).

З такого незадовільного становища, виникає імперативний, невідхильний обов'язок Управи КОДУС-у подбати про збільшення суми повернених стипендій. Бо коли зважити, що кількість колишніх стипендіятів КОДУС-у сягає 3,000, а кількість осіб, що досі цілковито або частково повернули заборгованість досягла 310, — невідкладність і наполегливість рішучих заходів виступає з усією виразністю, як основне питання продовження існування і дії КОДУС-у.

Першим з цих заходів, — це заклик до колишніх стипендіятів, схвалений 26-го травня ц. р. пленумом Президії КОДУС-у. Відгукнутися на заклик це не тільки громадське, але і правне зобов'язання стверджене підписом кожного кол. стипендіята, яке є одночасно зобов'язанням сумління і чести та солідарности старшого покоління, що поверненням стипендія допомагає не Установі, але своїм молодшим товаришам.

Таким —шляхом КОДУС востаннє нагадує про цю повинність і рішуче просить зголошувати готовість повернути одержану допомогу і надсилати гроші до Централі КОДУС-у в Сарселі, або до Секції КОДУС-у при „Самопомочі" в Ню Йорку, щоб не допустити до опублікування прізвищ боржників, яке буде неодмінно проведене. Того домагається українське громадянство, що підтримує КОДУС уже 14-ий рік на еміґрації своїми щорічними щедрими пожертвами.

За Президію КОДУС-у

Проф. д-р О. Кульчицький — голова; **Т. Волошин** — секретар.

Сарсель, в червні, 1959 р.

Адреси Централі КОДУС-у —
KoDUS
27, rue des Bauves,
Sarcelles (S. et O.)
France

„Самопомочі" —
SELFRELIANCE
Ass'n of American Ukrainians
c/o KoDUS,
68 E. 7th Street
New York 3, N. Y.

Президент знає про зміст розмови Гарримана з Хрущовим

Вашингтон. — Пресовий секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті сказав журналістам, що президент Айзенгавер є обізнаний зі змістом розмови колишнього нюйоркського губернатора Аверела Гарримана з Нікітою С. Хрущовим в Москві. Але Гаґерті заявив, що немає надії на те, щоб зміст тієї московської розмови був поданий до публічного відома. Часописи повідомили, що Хрущов дуже войовничо відносився до ЗДА під час зустрічі з Гарриманом. Також і пресовий урядовець держ. департаменту Линколн Вайт сказав, що немає наміру публікувати цю розмову. З Лондону повідомили, що Гарриман відвідав англійського прем'єра Г. Мекміллена, і що під час цієї конференції був присутній і міністер закордонних справ С. Ллойд. Гадають, що Гарриман оповідав там про свій побут у Москві.

Палата прийняла законопроєкт про скорочення процедури депортації небезпечних чужинців

Вашингтон. — Палата Репрезентантів 6-го липня прийняла законопроєкт, який дозволить владі скоротити процедуру при депортації тих чужинців, які є небезпечні для ЗДА, бо займаються підривною діяльністю в цій країні. Згідно з новим проєктом Окружний Апеляційний Суд ЗДА буде найвищою і єдиною інстанцією, яка рішатиме, чи треба і можна депортувати небезпечного чужинця, якого призначив до виселення Іміґраційний Уряд ЗДА. Згідно з дотеперішніми законами призначений на депортацію чужинець міг довгі роки апелювати до різних судових інстанцій і тим способом перебувати в цій країні. Прикладом на це є фінляндець Вільям Гейкківя, який мав бути депортований ще в 1948 році за приналежність до комуністичної партії, і кілька років тому був вже навіть депортований до Фінляндії, але на зарядження одного американського суду йому дозволили вернутися до ЗДА.

Німецькі соціял-демократи переживають кризу внаслідку невдачної політики до СССР

Бонн. — Німецька соціялдемократична партія, найсильніша зараз після керівної Християнсько - демократичної партії і її суперниця до влади, переживає поважну внутрішню кризу внаслідку яскравої диспропорції поміж її примирливим становищем супроти Москви та совєтською агресивною політикою супроти Західньої Німеччини. Офіційний лідер партії д-р Еріх Олленгавер, втратив персональний авторитет, а один з його заступників д-р Герберт Вернер був автором останньої партійної програми щодо політики супроти СССР: піти назустріч совєтським вимогам щодо виступлення з НАТО, відмови від атомової і ракетної зброї і т. д. Проголошення цієї програми без передумови щодо совєтських концесій у користь всенімецького з'єдинення викликало бурю протестів не тільки з широкого німецького громадянства, але й із самих партійних рядів. Цій платформі протиставив себе лідер соціял - демократичної парляментарної репрезентації д-р Карль Моммер, який м. і. різко скритикував поведення німецьких соціялістичних журналістів, які їздили до Москви, титулували Хрущова „каммерад" та не протестували, коли Хрущов лаявся на західньо - німецького посадника Віллі Брандта. У Бонні нарікаються тепер верхівка соціялістів, що їх виборчі шанси сильно впали.

ХРУЩОВ ПРИЙНЯВ СІМОХ АМЕРИКАНСЬКИХ ГУБЕРНАТОРІВ

Москва. — Нікіта Хрущов прийняв у Кремлі 7-ох американських губернаторів, які відбувають подорож по Совєтському Союзі. У цю подорож виїхали 9 губернаторів, але два вже повернулися, зрікшися „приємности" бачити Хрущова. Хрущов розмовляв з губернаторами 3½ години. Між іншим, він нарікав, що ЗДА неслушно ніби завидують Совєтам їхнього господарського і технічного поступу та запевняв, що бажання Совєтів стати такою самою „великою, багатою і сильною" країною, як Америка не перешкоджує американській продукції ані консумпції.

● **Хрущов** урочисто приймає в Москві етіопського монарха Гайле Селяссі. Це — перший представник одної з найстарших у світі монархій, що прибув з відвідинами до СССР.

Посмертні Згадки

Михайло БИКОВСЬКИЙ, довголітній член Б-ва св. о. Миколая, Відд. 5 УНСоюзу в Асторії, Л. Ай., помер, по довгій недузі, дня 2-го липня 1959 р. Покійний походив із села Виноград, пов. Коломия, Західня Україна. До УНСоюзу вступив 1930 р. Полишив у смутку дружину Теклю, 3 синів: Івана, Василя і Петра. Похорон відбувся 6-го липня 1959 року, з пох. заведення до церкви Чесного Хреста, а опісля на цвинтар св. Михаїла, при участи Родини, Членів Відділу та Знайомих. — В. И. П.!

П. Баринич, секр.

Юлія ЄДИНАК, — довголітня членкиня Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 156 УНСоюзу в Честері, Па., померла 8-го червня 1959 р., на 67-му році життя. Покійна походила із с. Ляцько, пов. Добромиль, Зах. Україна. До УНСоюзу вступила 1923 р. і була активною членкинею та організувала Відділ Союзу Українок, ч. 15, в якому була предсідницею впродовж довгих років. Полишила в смутку чоловіка Михайла, 2 синів: Михайла й Стефана, 3 доньки: Гелену, Катерину й Доротею та 12 внуків. Похорон відбувся 12-го червня 1959 р., з укр. прав. церкви Пресвятої Діви Марії, при участи Членів Відділу і Членкинь Союзу Укаїнок, Родини та Знайомих. Покійну похоронено на цвинтарі Lown Craft. —В. Й П.!

В. Новак, секр.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

КЛІФТОН, Н. Дж. — Т-во „Українська Січ", Відд. 182, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 12го липня 1959 р., в год. 2-ій по пол. в параф. залі при 45-47 Hope Ave. в Пассайку. Проситься членів прибути на Збори та вирівняти свої залеглі вкладки, бо в противному разі будуть суспендовані. — Управа.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Піврічні й Місячні Збори Т-ва „Зоря", Відд. 69, відбудуться в суботу, 11-го липня 1959 р., в год. 8-ій веч., в бюрі касира І. Мартинця під ч. 309 Іст 14 вул. Просимо всіх членів прибути на Збори. — М. Ликтей, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Піврічні Збори Б-ва св. Володимира, Відд. 130, відбудуться в суботу, 11-го липня 1959 р., в домі „Сестер", під ч. 30 Іст 7 вул., в год. 8-ій веч. Порядок Зборів: перечитання протоколу, фінансовий звіт Контр. Комісії й перечитання кореспонденції. Перед Зборами можна вплатити членські вкладки. Хто ще не отримав дивіденди, може вибрати на Зборах. — І. Серединський, предс.; М. Коваль, фін. секр.; М. Кравчук, кас.; І. Малець, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Єдність", 163 Відд. подає до відома своїм членам, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 12-го липня 1959 р., в Гор. Клюбі при 847 Френклин вул., в год. 12-ій впол. Проситься членів прибути на призначений час. — М. Курко, предс.; С. Филик, фін. секр.; Д. Мисько, рек. секр.

ЙОНҐСТАВН, Огайо — Відд. 348 ім. О. Басараб, повідомляє членів, що Піврічні Збори відбудуться в неділю, 12го липня 1959 р., в год. 4ій по пол., в церковній залі при 526 W. Rayen Ave. Просимо всіх членів прийти на Збори і вплатити місячні вкладки. Буде звіт за перших 6 місяців та деякі інші справи. — М. Черніґа, предс.; М. Стахура, секр.

МЕНВІЛ, Н. Дж. — Управа Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 349 повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в неділю, 12-го липня 1959 р., в год. 3-ій по пол., в домі Ветеранів при вул. Вашингтона. Крім звичайного порядку денного, буде проголошений звіт нашого делеґата і учасників з імпрези „Гомін України" та інші актуальні справи УНСоюзу. — І. Гнідь, секр.

БАЙОН, Н. Дж. — Б-во св. Арх. Михаїла, Відд. 213, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що Піврічні Збори відбудуться у вівторок, 14-го липня 1959 р., в год. 7-ій веч., в УНДомі — 35-37 E. 23rd St. Обов'язком кожного члена прибути на Збори, вислухати звітів з 6-місячної діяльности Відділу. Довгуючих членів проситься вирівняти свої належності. — Управа Відділу.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Т-во „Клюб Поступовий", Відд. 70, повідомляє, що Місячні Збори відбудуться в середу, 15-го липня 1959 р., в год. 7-ій по пол. в УНДомі при 96 Fleet St. Деякі члени ще не відібрали від секретаря свої дивіденди. Просимо привести нових кандидатів на членів УНСоюзу. — І. Патуляк, предс.; П. Костик, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Любов", Відд. 45, повідомляє своїх членів, що Збори відбудуться в неділю, 12-го липня 1959 р. Просимо всіх членів прийти, особливо пригадуємо довжникам вирівняти свої залеглі вкладки та забрати свої дивіденди-чеки. — Т. Малик, предс.; А. Гарасим, кас.; М. Сеник, секр.

ТАРЗАН, ч. 4,286. Наказ!

На велике здивування мавполюда всі їздці визнали Лесcу, впавши на землю перед нею.

Дівчина сміялася. — Це правда, пане, це ж мої люди: мій батько є ватажком номадів.

Вона знову звернулася до вершників пустині: — А тепер швидко водіть нас до Алі Бен Адена... — і я зможу забути вашу помилку!